

KARAŠEVSKA ZORA

XI. Edicija Festivala etničkih manjina održana je 8. srpnja 2011. godine u Bocši na platou bivšeg autobusnog kolodvora i u prisustvu velikog broja gledatelja.

Prvo izdanje ovoga festivala odvijalo se prije 11 godina na stepenicama Doma kulture iz Karaševa pod organizacijom Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, a jubilijarna, deseta edicija ove kulturne manifestacije održana je prošle godine opet u Karaševu,

etničke manjine i podcrtavanje ideje o multikulturalnosti i multikulturalnom odgoju, o harmoničnom suživotu ljudi različitih nacionalnosti s ovoga prostora. Kada je riječ o prošlogodišnjem Festivalu etničkih manjina iz Banata mora se spomenuti da je on održan u Karaševu i unatoč

Ovogodišnji Festival Banatskih Etničkih Manjina organizirali su Kulturni dom iz Bocše, bocšanske mjesne vlasti i neke Karaš-severinske nadležne institucije. Za vrijeme kulturnog događaja iz Bocše prikazana je narodna nošnja, talent i tradicija pojedinih etničkih

zajednica iz ovog multikulturalnog prostora. U okviru festivala nastupao je veliki broj kulturno – umjetničkih formacija i ansambala iz naše županije, među kojima bismo spomenuli ansambl „Boema“ iz Gârnică, ansambl „Răcăjdianca“ iz Răcăjdie, ansambl pjesama i plesova „Junii Bocșanei“ iz Bocše, ansambl pjesama i plesova Njemačkog foruma iz Bocše ali i kulturno-umjetničko društvo „Karaševska zora“ Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj. Bogatstvo i raznolikost karaševske narodne nošnje, s vedrim motivima iz našega kraja, izazvalo je veliki interes publike. Za vrijeme kulturne manifestacije Karaševska je zora izvela pjesme i plesove koji su tradicionalni običaj našega kraja, plod karaševskog pučkog stvaralaštva i kulturna vrijednost naše zajednice. Gledatelji su nastup svake formacije nagradili s

velikim aplauzima, a organizator je uručio nagrade svim sudionicima za kvalitetu svojih izvedbi.

Festival etnija završio je kasno navečer, a u nastavku su gledatelji mogli pratiti nastup poznate temišvarke pjevačice Carmen Șerban.

Ivan Dobra

na novoizgrađenoj otvorenoj sceni u centru našega mjesta, pod organizacijom Zajedništva Hrvata i Županijskog Središta za Konzerviranje i Promoviranje Karaš-severinske Tradicionalne Kulture. Svrha ove tradicionalne kulturne manifestacije je promoviranje zasebnosti svake

žestoke opozicije karaševskih PDL i PNL konsilijera koji nisu nikako mogli shvatiti značenje jedne ovake kulturne manifestacije, već su neki od njih razumijeli ometati formacije i ansamble etničkih manjina koje su nastupale na otvorenoj sceni Zajedništva

UREDNIŠTVO:

ISSN KOD 1841-9925

Počasni glavni urednik: prof. Milja RADAN

Glavni urednik: Slobodan GERA

Urednici: Ivan DOBRA; Lina TINKUL; Daniel LUKACELA; Slavica-Marija MUSELIN; Marija LACKIĆ

Tehnoredaktor: Zlatko Nikola URSUL

Fotoreporter i grafički dizajn: Ljubomir RADAN

Adresa: Carașova 22, Caraș-Severin, 327065 România

Telefon: 0040-255-232255; fax: 0040-255-232146

E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com

Web: www.zhr-ucr.ro

REDACȚIA:

COD ISSN 1841-9925

Redactor principal onorific: prof. Mihai RADAN

Redactor principal: Slobodan GHERA

Redactori: Ivan DOBRA; Lina TINCUL; Daniel LUKACELA; Slavica-Maria MUSELIN; Maria LAȚCHICI

Tehnoredactor: Zlatko Nikola URSUL

Fotoreporter și designer: Ljubomir RADAN

Adresa: Carașova 22, jud. Caraș-Severin, 327065 România

Telefon: 0040-255-232255; fax: 0040-255-232146

E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com

Web: www.zhr-ucr.ro

U ovom broju / În acest număr:

DEPONEUL DE LA LUPAC...

NOVI IZGLED SOKAKA...

JUNIORI PROLAZA...

DVOJEZIČNO GLASILO KARAŠEVSKIH I TAMIŠKIH HRVATA
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A UNIUNII CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

Godina: XVIII
Broj: 76.
srpanj 2011.
Anul: XVIII
Nr.: 76
iulie 2011

HODOČAŠĆE U KARAŠEVU

Vjernici iz svih karaševskih župa hodočastili su 16. i 17. srpnja 2011. god. u svetišće Marije Lurdske u Karaševu kako bi obnovili svoju vjeru i izrazili zahvalnost Blaženoj Djevici Mariji. Bila je četvrta godina zaredom otkako naši vjernici hodočaste u ovo prekrasno svetišće iz najvećeg hrvatskog mjesta u Rumunjskoj.

Na spomendan Gospe Karmelske, 16. srpnja, euharistijsko slavlje s početkom u 19.00 sati predvodio je u krki iz Karaševa i propovijedao fra Vinko Prlić. Neposredno prije Svete mise fra Mario Jurišić je s okupljenim narodom vježbao marijanske pjesme. Nakon misnog slavlja krenula je procesija od crkve do Lurdskog svetišta. U procesiji je bilo oko 500 vjernika i svi su nosili svijeće, pjevajući marijanske pjesme i moleći kronicu. Na kraju prvog dana duhovne obnove fra Mario Jurišić je s okupljenim vjernicima održao kratki razgovor pred špiljom.

nastavak sa 1 str.

Drugi dan duhovne obnove, u nedjelju 17. srpnja, započeo je procesijom od crkve do špilje iz Svetišta u Karaševu. Na euharistijskom slavlju okupilo se oko 1500 vjernika Hrvata iz svih karaševskih župa – Karaševo (župnik Đuređ Katić), Klokotič (župnik Petar Dobra) i Lupak (župnik Marijan Tjinkul) – uz sudjelovanje 5 svećenika, 3 bogoslova i 2 voditelja duhovne obnove. Euharistijsko slavlje u Lurdskom svetištu predvodio je i nadahnuto propovijedao fra Mario Jurišić. Na završetku slavlja, gosti iz Hrvatske su svakome sudioniku podijelili krunicu, sličicu Gospe Međugorske i sličicu Gospe Lurdske. Vlč. Đuređ Katić, karaševski župnik, zahvalio je vjernicima i svećenicima koji su sudjelovali na misnom slavlju te gostima iz Hrvatske, fra Mariju Jurišići i fra Vinku Prpiću jer su došli u Rumunjsku predvoditi duhovnu obnovu Karaševskih Hrvata i na taj način pokazali iskrenu ljubav prema našoj zajednici. Poslije oproštajnih riječi vlč. Katića, okupljeni se narod oprostio od svoje Majke i

Foto: L. Radan

Hodočašće u Mariju Lurdsku iz Karaševa

krenuo svojim kućama i obiteljima. Gosti iz Hrvatske i naši svećenici

okupili su se u Zajedništvu Hrvata na zajedničkom ručku.

Ivan Dobra

SRPANJ – MJESEC ŽETVE I „NARODNIH SVETACA“

Srpanj je mjesec žetve, bar je nekada bio. Vidimo da mu je u samom nazivu riječ srp, ono čime se nekada žito žnjelo.

U Karaševaca prva su dva dana namijenjena Gospi od Čiklove, kojoj hodočastimo već dugih godina. Nekada su svi oni koji su mogli hodati pješice dva dana išli u Mariju Čiklovu. Jedno je vrijeme bilo nešto manje hodočasnika, no posljednjih godina, hvala Bogu, broj onih koji pješice idu Gospi od Čiklove, opet je porastao, pogotovo među mladima.

Ovo je mjesec žetve, kada se vrši žito, kako mi Karaševci kažemo. Nekada se to radilo pomoću srpa, a danas pomoću vršilice (kombajne), iako dosta malo, jer se nažalost više žito ne sije.

No ovaj je mjesec po još nečemu prepoznatljiv u nas. Obiluje svecima, pa tako unatoč tome da smo u sredini ljeta i posla na polju ima jako puno, ipak je dosta dana neradnih jer se štiju narodni sveci. A neradni su jer se tako od davnine čuva. Odlučili smo ih ovdje nazvati narodnim svecima, jer se oni štiju među narodom, pukom. Od naših smo baka i djedova to zapamtili, pa

se to sve do današnjih dana tako čuva. Iako, moramo priznati, nije nam baš uvijek jasno zašto se tih dana ne smije raditi. Pogledamo li u kalendar vidjet ćemo da spomen tih svetaca nije označen crvenom bojom, znači nije zapovijedani blagdan, no unatoč tome ukorijenjeno je vjerovanje da tih dana ne smije se raditi. Vidjet ćemo i zbog čega se ne smije, odnosno upitali smo naše starije članove obitelji.

Prvi je Sveti Ilija prorok, 20. srpnja. Taj dan se strogo čuva zbog grmljavine, oluje i vatre. Ne smije se kupiti sijeno, ne smije se raditi oko kuće ništa, znači nikakve ozbiljne radove. I danas nam naši stari pričaju što se događalo onima koji taj blagdan nisu čuvali, ponajčešće bi im izgorio koji plast sijena. Nakon Svetog Ilije, 22. srpnja je Marija Magdalena, i tog se dana također ne radi, isto zbog grmljavine i oluje.

Slijedi sveti Jakov, 25. srpnja, pa Sveta Ana i Sveti Joakim, 26. srpnja, roditelji Blažene Djevice Marije, kirvaj u Nermidu. Također se na polju

ne smije raditi, i također zbog grmljavine i oluje. Istoga tjedna, 29. srpnja je sveta Marta, pa se u crkvama slavi misa za sve Marte iz naših sela, no taj dan je radni.

Možemo slobodno zaključiti da se svi ti dani, odnosno sveci čuvaju kao svojevrsna zaštita od grmljavine i oluje. Jasno, stav Crkve je nešto drugačiji. No kako uvjeriti narod da se može raditi i da crkva ne propisuje te dane kao neradne? Kako god bilo, sigurno su ti neradni dani u davnini dobrodošli nakon napornih svakodnevnih poljskih radova. A kad se čovjek sam nađe u polju i kada počne grmiti i sijevati, nikome nije svejedno pa je onda bolje čuvati ono o čemu su nam naši stari govorili. Ima puno toga što narod, puk, čuva i u što vjeruje, i što jasno nije u skladu s onim što crkva propisuje, no i to je dio naše starine i povijesti. Stoga bi bilo bolje to proučiti da bismo bolje razumjeli i ne samo olako osuđivali kao zastarjelo i beznačajno.

Maria Lačhici

JUNIORI PROLAZA – NADA KARAŠEVSKOG NOGOMETA?

Prije susreta Prolaz – Gloria odigrana je juniorska utakmica Prolaz – Gloria. Naši mladi nogometaši su izgubili 12 – 0. Sve u svemu, budućnost karaševskog nogometa ne izgleda ružičasto, pisali smo u Hrvatskoj grančici iz mjeseca rujna 2009. godine, razočarani visokim porazom kojega su naši mladi juniori zabilježili na domaćem igralištu protiv juniora Glorije iz Ričice. Zapravo, na domaćem igralištu iz Lupaka – jer u to doba karaševska lokalna vlast nije bila sposobna ispuniti kriterije za homologaciju igrališta iz Karaševa, mada na nivou IV. lige ti kriteriji su veoma blagi i pretpostavljaju minimalne investicije.

Rezultate mlade karaševske ekipe nismo više pratili u sezoni 2009. – 2010. godine dijelom i zbog postupka većine osnivačkih članova nogometnog kluba iz Karaševa koji su na ad hoc sazvanoj sjednici zamijenili iz funkcije Mikolu Mateju, tadašnjeg predsjednika kluba i ponajboljeg igrača, svakako jednog od najzaslužnijih igrača za promoviranje novoosnovane ekipe Prolaza iz V. u IV. ligu. Kada ionako nisu uložili nikakve napore da tada poprave igralište iz Karaševa, zašto barem da ne promjene predsjednika i pokažu i oni nekakvu aktivnost. Abnormalno je da samo u godini dana, nakon petnaestak praznih godina, godina bez nogometa, Mikola Mateja sakupi mlade i nadarene karaševske nogometaše i još i promovira ekipu u višu ligu. Takvo nedostojno ponašanje svakako je trebalo kazniti, a takve visoke aspiracije obavezno smiriti.

Budući da je i karaševski knez bio jedan od onih koji su na tom famoznom sastanku glasali protiv Mikole Mateje, onda se i njemu može predbaciti što Karaševo ima dvije nogometne ekipe. Jednu u IV. ligi, koju podržava komanda, drugu u V. ligi, a podržava je Zajedništvo. Istini za volju, nijednu odviše uspješnu. Samo što naš knez podržava ovu prvu ekipu s teškom grižnjom savjesti jer je nebrojeno puta izjavljivao da mu ni na kraj pameti nije stalo podržati jednu ekipu u kojoj nema najmanje osam igrača porijeklom iz Karaševa. A u ovoj ekipi koju on i vijeće podržavaju stvari

Foto: L. Radan

Nogometno igralište u Karaševu

su više nego obrnute: tamo ima najmanje 11 igrača koji porijeklom nisu iz Karaševa i tek jednog, dva ili tri koji su iz našeg mjesta. Izlazak iz ovakve situacije i određenu utjehu naš knez nalazi u juniorkoj ekipi Prolaza, nadi našeg nogometa, čiju okosnicu formiraju mjesni igrači, odnosno igrači iz Karaševa i upravo zbog njih bi šteta bila da se prekine podržavanje Prolaza.

U sezoni 2010. – 2011. godine mladi juniori Prolaza odigrali su 29

utakmice i zabilježili 29 poraza. Nijedna pobjeda dakle, ni na domaćem igralištu ni u gostima, nijedan izjednačeni rezultat, uz katastrofalnu gol razliku 15 – 245! Najgore su naši juniori prošli u XX.-tom kolu kada su izgubili od AS Berzasce s čak 18-1, zatim u XIX.-tom kolu (0 – 16 protiv Berzovie), u XXXIV.-tom kolu (0 – 16 protiv CSM Reșița), u X.-tom kolu (1 - 16 protiv Bocșe), u XXIV kolu (0 – 15 protiv Oțelul Roșu), u XIV.-tom kolu (0 – 14 protiv CSȘ Reșița) itd. Od „boljih“ rezultata juniora Prolaza, koji u neku ruku dokazuju da se ipak radi o nogometu, a ne o rukometu ili rugbyju, svakako se mora zabilježiti relativno niski 3 - 1 poraz od Herculesa, zatim 1 - 0 poraz od Vermeșu, 3 - 1 poraz od Oravice i 3 – 0 poraz na domaćem igralištu od Autocata-nie, u predzadnem kolu natjecanja. Doduše, ovaj zadnji poraz niti nije toliko rezultatski relevantan jer su gosti iz Caransebeșa igrali sa samo sedam igrača. Zanimljivo je da niti legendarni Ivan Frana, neko vrijeme trener juniora, nije mogao popraviti igru i zaustaviti katastrofalne rezultate karaševskih mladih nogometaša.

Da li vrijedi podržavati ekipu Prolaz samo zbog toga što su juniori rođeni u Karaševu!? Jesu li juniori Prolaza nada karaševskog nogometa?

Ivan Dobra

Ivan Frana, proslavljeni karaševski nogometaš

SPREMA SE NOVI IZGLED NAŠIH SOKAKA?

Odvijeka je, a dobro se to zna, naša zemlja imala velike poteškoće s jednom naročitom mješovinom bitumena i zdrobljenog kamenog materijala zvanome – asfalt.

Sudeći po lošem stanju rumunjskih cesta izgleda da je ta vrsta mješovine zadala velike glavobolje skoro svim dosadašnjim rumunjskim stručnjacima tog područja. Teško je razumjeti zašto naši cestograditelji skoro uvijek izgrađuju ceste koje se razlikuju po nižoj kvaliteti od onih na zapadu, a kada ipak uspiju izgraditi neku cestu sličnije kvalitete, troškovi ispadaju daleko veći nego u bilo kojoj drugoj zemlji sa zapada. Ako po vrijednosti usporedimo materijali koji ulaze u sastav asfalta vidjet ćemo da je najskuplji od njih bitumen – vezivni materijal koji se javlja u prirodnom stanju ili se dobiva destiliranjem nafte.

Rumunjska ipak ima više nafte kao prirodno bogatstvo od mnogih drugih članica Europske unije i sudeći po tome, asfalta bi trebalo imati u našoj zemlji čak i u najmanje očekivanim lokacijama. Ali nije tako. Znatno poboljšanje kvalitete asfalta osjetilo se u zadnjim godinama jedino na nacionalnim cestama. Za mnoge sporedne ulice rumunjskih gradova asfalt je još uvijek dragocjena stvar, dok u velikim dijelovima ruralnog područja asfalt je sasvim odsutan. Ljudi su toliko navikli na rupe na asfaltu (tamo gdje ga ima!) i na blatne ulice svojih seoskih sokaka da gotovo to više ni ne primjećuju.

Asfaltiran je ulazni put u Klokotič

Foto: L. Radan

Kao članica Europske unije, naša bi zemlja trebala što prije zaboraviti probleme takve vrste, a to „normalno“ stanje stvari trebalo bi se što prije promijeniti. Za takvu vrstu promjene potrebna je inicijativa, a lupačke lokalne vlasti počinju dokazati da im to svojstvo ne nedostaje.

Lupačka općina promijenila je ovih dana izgled glavnog ulaznog puta u Klokotič. Do prije mjesec dana karakteristično za ovaj asfaltni put, koji spaja Klokotič s županjskom cestom DJ 581, bilo je neravnost kolnika i prisutnost brojnih rupa na asfaltnom

kolovozu. Stalno ručno krpljenje tih rupa je samo privremeno rješavalo problem jer loša kvaliteta popravka ubrzo je vratila cestu na prijašnje stanje.

Ovoga puta na oštećeni asfaltni zastor izlivanje je novi asfaltni tepih. Ta bi procedura morala osigurati veću trajnost popravljene puta. Jedino denivelacije na cesti nisu se promijenile, a kako nema više rupa, vozači koji su primamljeni ubrzati vozila iskusit će doživljaje bliske rodoznanjima.

Pored ulaznog puta dugačkog dva kilometara, u Klokotiču asfaltirano je još 400 metara od Riste do Crkve i još 200 metara ulaznog puta za Novi Sukak. Kako saznajemo od kneza Marijana Vlasića, radove je obavila firma „Camand Impex“ iz Ričice koja je sklopila s općinom Lupac ugovor vrijedan 2.700.000 leja. Ugovor je sklopljen nakon održane licitacije, a temelj mu je popravak i asfaltiranje svih sokaka u selima općine Lupac. Prema ugovoru radove se moraju dovršiti u roku od 36 mjeseci. Za sad su spremljena i čekaju asfalt četiri sokaka u Lupaku i jedan sokak u Ravniku.

Stanovnici općine Lupac jedino se moraju nadati da se ono što je potpisano na papiru ostvari u zadanome roku te da radovi koje će se obaviti budu što kvalitetniji.

Daniel Lucacela

U tijeku je asfaltiranje sporednih puteva u Klokotiču

CE SE MAI AUDE DESPRE DEPONEUL DE LA LUPAC?

Pare se că nimic nu mai poate opri pacostea care s-a abătut asupra Lupacului.

Cele peste patru sute de semnături împotriva, protestele, dezacordul localnicilor legat de amplasarea deponeului pe dealurile de deasupra Lupacului n-au reușit câtuși de puțin să determine schimbarea de poziție a Consiliului județean Caraș-Severin în legătură cu această problemă. Ba, mai mult, nemulțumirile lupăcenilor nu sunt niciodată pomenite de nicare dintre responsabilii de proiect atunci când vine vorba despre deponeu. La fel s-a întâmplat și la ultima conferință de presă legată de starea deșeurilor din județ din 21 iulie 2011, când președintele CJ Caraș-Severin, Sorin Frunzăverde, a făcut, așa în treacăt, o trimitere la groapa de gunoi de la Lupac: „Asociația Intercom Deșeuri, pe care am creat-o noi, nu făcea decât să permită consiliului județean să acceseze cele 27 de milioane de euro necesare amenajării unui mare deponeu județean, în apropierea Lupacului. Vizavi de acest deponeu, au sosit caietele de sarcini și vom scoate în curând la licitație lucrările.”

De fapt, la această conferință Domnia sa a avut treabă mai mult cu primarii și administrațiile locale din județ care nu au ținut seama de data limită, adică de 16 iulie 2011, de închidere a haldinelor din județ și cu responsabilitatea acestora de a organiza deponeuri ecologice. Lupacul, se pare, e o bătălie deja câștigată pentru aleșii județului.

Veștile bune pentru lupăceni întârzie să apară. De la tribunalul Reșița s-a pronunțat prima sentință în procesul pe care aceștia l-au intentat Consiliului local Lupac prin care cereau anularea avizului favorabil derulării proiectului acordat Consiliului județean. Sentința pronunțată a fost în favoarea Consiliului local, judecătorii au considerat că oricare dintre locuitorii Lupacului putea participa la ședința în care s-a hotărât soarta viitorului deponeu, de vreme ce toate ședințele consiliilor locale sunt publice.

Grigore Chindriș, unul din reprezentanții locuitorilor care au acționat consiliul în instanță, ne spune „Nu ne vom opri aici. Am

Încercarea de a lămurii localnicii

făcut deja recurs la judecătoria din Timișoara, iar dacă nici acolo nu ne vor da câștig de cauză vom merge la Strasbourg. Ședințele Consiliului local sunt publice, dar pe noi, cetățenii, nu ne-a informat nimeni că va avea loc o ședință cu o miză atât de mare. Noi am aflat despre proiect abia după un an și atunci ne-am opus imediat. Am strâns peste patru sute de semnături împotriva. Din locul unde se amenajează deponeul curge apă în sat, apa din care se adapă animalele noastre. Cine va mai cumpăra ceva de la noi dacă apa va fi contaminată? Dacă animalele noastre vor fi contaminate, automat vom fi și noi contaminați și atunci cine ne va putea reda sănătatea? Cine ne poate garanta că nu va fi nicio problemă? Vor fi patruzeci și două de hectare cu gunoi deasupra capului nostru și nouă ni se spune că nu se poate întâmpla nimic

rău. Numai în vorbe noi nu ne putem încrede!”

Am întrebat primarul comunei Lupac, Vlasi Marian, dacă știe când și dacă se vor demara lucrările la deponeu. „Nu știm încă nimic. Până în momentul de față nu ne-a contactat nimeni. Primăria din Lupac va trebui să elibereze atunci când va fi nevoie avizul de construire” ne-a răspuns Domnia sa.

Până când va sosi momentul ca primăria să elibereze acel aviz, o să mai trebuiască să asistăm la licitația care va desemna firma câștigătoare ce va efectua lucrările la viitorul deponeu, iar pe 20 octombrie apărătorii Consiliul local Lupac vor trebui să se prezinte la Timișoara pentru a răspunde în fața acuzelor locuitorilor din Lupac, care consideră că le-au fost trădate interesele chiar de cei care ar fi trebuit să le apere.

Daniel Lucacela

Locul în care urmează să fie amplasat deponeul

PATNICA I RADNICA

Prije 2.000 godina Bog šalje svoga glasnika Djevici u Nazaret s riječima:

Raduj se, milosti puna, Bog te zavolio i zove te da ispuniš Njegov plan. Otac nebeski želi da se Njegov jedinorođeni Sin učovječi. I želi upravo iz tebe uzeti tijelo. Tu sam da te pitam za pristanak.

- Kako će to biti kad ja muža ne poznajem?

- Budi ti bez brige s obzirom na to pitanje. Nije se nikada do sada u jednoj osobi angažirao Otac, Sin i Duh Sveti kao ovdje i sada. Bog ima plan s tobom, s tvojim Sinom.

Od tebe Bog ništa drugo u ovom trenutku ne traži osim pristanka, slobodne volje.

- Savršeno pristajem, veli Marija. Neka Bog izvede svoj naum i djelo. Meni je najveća radost biti službenica Gospodnja.

- U redu, reče joj glasnik. Sada je uloga Duha da izvede svoje djelo u suradnji s tobom: „A rođenje Isusa Krista zbilo se ovako. Njegova majka Marija, zaručena s Josipom, prije nego se sastadoše, nađe se trudna po Duhu Svetom“ (Mt 1,18), riječ je Gospodnja.

Nakon Navještenja anđeo joj se Gospodnji nije više nikada ukazao. Prepuštena je svojoj pameti i srcu. Božjim zapovijedima. Ima Zakon i Proroke - njih neka sluša! Ima glavu kuće Josipa, koji je imao više puta Božje poruke u snu - njega neka sluša! Što će joj se anđeo više i ukazivati kad je u kući Druga Božanska Osoba, Sin Božji u ljudskoj naravi i tijelu, koje je uzeo od te iste Djevice. Povjeravala se Sinu Isusu. A Isus se prilagodio zakonu radnje i patnje. I Marija se može definirati upravo tako: patnica i radnica.

Patnica

U Jeruzalemu ima jedna ulica, zvana Via dolorosa, Put boli. Taj se

Put i naziva tako što je njime prošao najprije Čovjek boli, Gospodin Isus, a za njim njegova Majka Marija. Iako Blažena Gospa nije ništa ni oduzela ni dodala Isusovu Otkupljenju, ipak je bila najbliža Isusu u Njegovu spasiteljskom djelu, i stoga se Bog ni s kim tako ne služi da podari svoju milost ljudima kao srcem i rukama Bogomajke Marije.

U Hercegovini, otkopana je svršetkom 19. stoljeća kršćanska crkvice. Među ruševinama je otkriven ulomak nedovršenog reljefa Bogorodice s Djetetom u naručju. glava Majke i Djeteta, koje su gotovo u istoj visini i priljubljene jedna uz drugu, Mali Isus kao da je prekrizio ruke na grudima. Reljef je moguće povezati samo za građevinu crkve, za koju se pretpostavlja da seže u 11. stoljeće, a neki je smještaju čak u 9. stoljeće. Prema tome je ovaj reljef najstariji Gospin lik na području Hercegovine. Niz Gospine obraze vide se dvije suze. Gospa plače dok drži Maloga na prsima. Majka je obično radosna kad

drži dijete u naručju. Ovdje plače.

Je li to uobičajeni snimak svake majke, pa i Božje Majke s Djetetom Isusom, kojim se naznačuje da smo svi mi „prognani sinovi Evini u ovoj suznoj dolini“?

Je li neki kame-noklesar stolačkoga kraja po narudžbi tadašnjih crkvenih osoba drevnoga Sarsenteruma možda za Gospinu crkvu klesao prizor bijega Gospina iz Herodova Betlehema u Faraonov Egipat?

Je li ovdje u ploču urezana Gospa u plaču, zajedno s tisućama majki koje su, tada kao i vazda sa svojom nejači morale u progonstvo pred Herodima ovoga svijeta?

U svakom slučaju, ovaj je lik drag našem vjerniku, jer odražava nje-

govo povijesno i trajno stanje na tlu stalnih sukoba i ratova, tuđinskih osvajanja blaga i djece. I uloga majke kao da je bila rađanje i, ne toliko odgajanje i školovanje, koliko puko spašavanje djece od klanja i ropstva.

„Uzmi Dijete i Majku njegovu i bježi u Egipat i ostani ondje dok ti ne rekнем, jer će Herod tražiti dijete da ga pogubi“ (Mt 2,13), riječ je Gospodnja!

Dr. theol. Davor Lucacela
Nastavak u sljedećem broju.

RELIGIJA

RADOVI U ŽUPNOJ CRKVI U LUPAKU

U proteklih devet godina, crkveni objekti na području lupačke župe intenzivno se uređuju. Mnogi od njih, nagriženi zubom vremena i vremenskih prilika, dobili su novi izgled.

Najveću preobrazbu doživjela je unutrašnjost ali i vanjski dio crkve Sv. Mateja, apostola i evanđelista, u Lupaku. Obnova župne crkve i pripremni radovi započeli su 2003. godine, kada župnik Marjan Tjinkul, inicijator radova, u dogovoru sa svojim župljanima započinu prvu fazu radova, a to je uređenje prostora oko glavnog oltara. Te godine, naručene su granitne pločice iz Austrije i obnova glavnog oltara završava 2004. godine. Cijelokupna obnova župne kuće obavlja se 2005. godine. Iduće godine, nastavljaju se radovi na obnovi crkve, kada su zamjenjeni stari prozori s PVC stolarijom te se naručuju iz Sombora i stavljaju devet vitraja. 2009. godine naručene su kod stolara u gradu Anina 24. klupe, pomoću kojih je dobiveno više prostora za sjedanje u crkvi.

U proljeće 2011. započela je obnova crkvenog tornja i promjena krova. Na tornju crkve stavljen je novi elektronski sat vrijednosti 3.000 eura (isto ove godine, slični elektronski sat postavljen je i na tornju crkve u filijali ove župe, u Ravniku), a mjesno vijeće i općina Lupak došli su u pomoć župi, svotom novca od 45.000 leja, koja je pokrila u cjelini troškove za crijep. Nabava ostalih materijala (greda i letvi) započela je godinu dana prije, kada je i županija Čaraš-Severin, financijski podržala inicijativu vlč. Marjana Tjinkula i kupila jedan dio potrebne građe za krov. Kada su radovi na krovu bili završeni, odlučilo se da treba zamjeniti u cjelini i limariju, kako ne bi bilo više problema što se tiče odvoda kišnice. Kupuje se nova bakrena limarija, u vrijednosti 8.000 eura.

Ono što se nije moglo izbjeći za vrijeme radova na krovu, to su neke oštete na gornjem djelu fasade. Tako da obnova toga djela, rad i troškove, zahtjevali su još financija. A kad se to moralo obaviti, vlč. Marjan Tjinkul odlučio je s vjernicima da ako već moraju gornji dio obnavljati, onda neka se radovi nastave u cjelini i tako crkvena fasada koja je sada u tijeku radova, dobije novi izgled i novu boju, jer je ova stara u dosta lošem izgledu!

Obnovljena je lupačka crkva

Unutar crkve ove godine stavljeno je električno grijanje u klupama (rad obavljen i u lupačkoj filijali, u

crkvih sv. ap. Petra i Pavla u Ravniku), koje je koštalo župljane 24.000 leja (samo za grijanje u jednoj crkvi). Što se tiče Gospinog oltara, konzerviran je i restauriran kip Blažene Djevice Marije, oltar Sv. Barbare i križnji put (zidne slike). Restauratori su pri kraju s radovima. Na oltaru mogu se vidjeti pozlaćeni djelovi, zlatom 24k, a korištene boje visoke su kvalitete.

U jesen, ima se u vidu nastavak radova na križnjem putu (iz dvorišta crkve prema brdu) i započinjanje radova na Kapeli za pokojne. Za iduću godinu ima se u vidu nastavak radova na dječjem igralištu (u dvorištu između župe i crkve)

Ugodno vrijeme, radna snaga i financijska pomoć župljana, omogućila su da se i ove godine izvrše još neki radovi na župnoj crkvi sv. Mateja, apostola i evanđelista, u Lupaku. Nekolicina ljudi je sve pripremne radove u ovom dijelu crkve izvela i dragovoljno. Veliki radovi donose i velike promjene u izgledu naše zajednice. Svim dobrovoljnim dariteljima i svima koji su na bilo koji način pomogli da se svi ti radovi i odrade, vlč. Marjan Tjinkul srdačno se zahvaljuje.

Slaviša Muselin

Foto: S. Muselin

Obnova Gospinog oltara